

Джеріпа Артем Олександрович

Варіативність взаємодії українських акторів місцевого самоврядування з міжнародними партнерами

УДК 321:352

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-5.5>

Джеріпа Артем Олександрович
аспірант кафедри політології
Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова
вул. Дворянська, 2, Одеса, Україна
ORCID: 0009-0007-8626-3643

Проблематика взаємодії українських акторів місцевого самоврядування з міжнародними партнерами є актуальною в контексті наявного конфлікту локальної та центральної влади в умовах процесу модернізації та розбудови політичних інститутів в Україні. Загальна актуальність проблематики вписується у тенденції глобалізації та постмодерного «повороту» у сприйнятті територіально-політичних одиниць, в якому відбулася деієрархізація та перенесення фокуса з національних держав на локальний рівень. В українській специфіці такий конфлікт актуалізується в умовах наслідків російської агресії та необхідної через це допомоги від партнерів, реформ та процесу євроінтеграції. До того ж додаються і проблемні аспекти модернізації та розбудови інститутів центральної та місцевої влади й політичної системи загалом. Відповідно, актуалізується взаємодія місцевої влади з міжнародними партнерами: як засіб у конфлікті з центральною владою, а також з урахуванням наявних потреб у функціонуванні локалітетів. Метою статті є встановлення варіантів поведінки акторів місцевої влади у зовнішньополітичній діяльності в умовах конфлікту з центральною владою. Задля цього були обрані міські голови Чернігова, Одеси та Києва й ситуації, які репрезентують їхній конфлікт з центральною владою та взаємодію з міжнародними партнерами. Основними методами для реалізації мети статті є case study та контент-аналіз діяльності акторів центральної та місцевої влади, використано концепти місцевого самоврядування, політичної системи, інститутів, центральної влади, а також залучено базові категорії інституційного та неоінституційного підходів. У результаті дослідження виокремлено деполітизовану (господарську) та політизовану діяльність локальних українських акторів щодо їх взаємодії з міжнародними партнерами. І політизований, і деполітизований варіанти взаємодії можуть використовуватися як з функціональною метою (отримання допомоги), так і бути засобом раціоналізації та легітимації місцевої влади у ситуації конфлікту з центральною. Особливо слід зважити на зовнішньополітичну діяльність міського голови Києва: у цьому випадку політизована діяльність може розглядатися як засіб залучення мера до загальнонаціонального контексту – відповідно взаємодія відбувається з представниками центральної влади країн-партнерів щодо компетенцій, які належать до сфери діяльності української центральної влади.

Ключові слова: місцева влада, центральна влада, міжнародні партнери, конфлікт, ресурс, політичний процес.

Вступ. Конфліктність центральної та місцевої влади є об'єктом міждисциплінарного аналізу. Відповідний процес фіксується в теоріях місцевого самоврядування: «вільна громада» (територіальна громада є корпорацією, що не залежить від держави) [13, с. 17-18]; «господарська» (місцеве самоврядування має недержавне походження й має окрему компетенцію у розв'язанні неполітичних громадських або господарських питань); «громадівська» (відокремлення місцевого самоврядування від держави, наділення її окремими неполітичними інтересами); «державницька» (включення місцевого самоврядування до державної ієрархії, визначення її компетенцій центром) [30, с. 2]; «муніципального дуалізму» (локальний рівень має незалежність від центру у розв'язанні місцевих питань, функціонує як інститути держуправління у реалізації делегованих від центру повноважень) [17, с. 9-10; 27, с. 8]. Ключовою проблемою в теоріях місцевого самоврядування є розподіл повноважень та ресурсів між центром та локальним рівнем.

Використання місцевою владою зовнішньополітичного чинника у розв'язанні внутрішньополі-

тичних проблем у конфлікті з центром можна розглядати як наслідок процесу глобалізації, розвитку міжнародних відносин в умовах постмодерну, коли зникає ієрархія територіально-політичних одиниць та актуалізуються горизонтальні зв'язки між політичними акторами різного рівня.

Слід зацентруватися на «повороті» другої половини ХХ ст.: за ним, роль основного територіально-політичного актора переходила від національної держави до локального рівня. Відповідно перед національною державою постала потреба у децентралізації, що передбачає переформатування владних повноважень та перерозподіл ресурсів між центром та місцевим рівнем. Особливо слід зважити на умови, коли при не до кінця сформованих інститутах модерної національної держави починають впроваджуватися такі постмодерні принципи діяльності місцевого самоврядування. Ця ситуація може продукувати конфліктність між центром та локальним рівнем [18, с. 64-65].

Українська специфіка полягає у конфлікті центральної влади з інститутами місцевої влади, які ще остаточно не формалізовані. Серед інших

чинників: наслідки російської агресії; реформа децентралізації; процес інтеграції до Європейського союзу тощо [3; 20, с. 34; 9, с. 12; 23, с. 456]. В таких умовах актуалізується можливість акторів місцевої влади до раціоналізації та легітимації перебування у владній позиції шляхом взаємодії з міжнародними суб'єктами: міжнародними організаціями; інститутами й акторами конкретних країн. Представники місцевої влади можуть використовувати процес європейської інтеграції та взаємодії України з міжнародними партнерами у ситуації свого конфлікту з центральною владою. Цей процес можна характеризувати таким чином, що актори місцевого самоврядування раціоналізують своє перебування у владній позиції, яка передбачає розподіл ресурсів. Слід зважити і на відсутність розмежування компетенцій між інститутами та гілками влади, концентрацію ресурсів, унаслідок чого центральна влада отримує можливість втручатися у діяльність місцевого самоврядування шляхом звільнення його представників з посад у легальний спосіб [10; 20; 29].

В умовах воєнного стану центральна влада наділяється надзвичайними повноваженнями, а стосовно доцільності відповідних дій центру формується суспільний консенсус, який можна спостерігати у соціологічних дослідженнях. До цього додається і суспільна недовіра до інститутів місцевого самоврядування. Отже, перед локальним рівнем постає необхідність у раціоналізації та легітимації себе завдяки різним інструментам, зокрема, використовуючи міжнародні інституції [10; 20; 29].

Метою статті є виокремлення варіантів поведінки акторів місцевого самоврядування у зовнішньополітичній діяльності в умовах конфлікту з центральною владою. У межах цього поставлені завдання щодо розгляду конкретних кейсів такої поведінки локальних суб'єктів на прикладі Чернігова, Одеси та Києва, їх аналіз та систематизація.

Методи дослідження. Для аналізу практичного аспекту дослідження були застосовані case study та контент-аналіз щодо поведінки акторів місцевого самоврядування та центральної влади. Основними аналітичними векторами у роботі є концепти місцевого самоврядування, політичної системи, інституту, центральної влади. У статті використані базові категорії інституційного та неінституційного підходів: формальні та неформальні інститути, інститути, їх формалізація, розбудова, модернізація тощо.

У контексті спроможності центральної влади стосовно впливу на лідерів місцевого самоврядування показовим є кейс міського голови Чернігова Владислава Атрошенка, який у 2023 році був відсторонений від виконання обов'язків на рік. Слід зауважити, що політик отримав 77,5% голосів на перших місцевих виборах у 2020 році, його партія «Рідний дім» має більшість у міській раді, а сам

посадовець має підтримку з боку міських голів інших обласних центрів. Зокрема, «Рідний дім» є партнером партії «Удар» очільника Києва Віталія Кличка. Це характеризує політика як лідера місцевого самоврядування як для місцевих мешканців, так і в межах місцевої влади в цілому [14].

Національне антикорупційне бюро склало протокол на Атрошенка щодо діяння в умовах реального конфлікту інтересів: за даними інституції, політик дав розпорядження своєму водієві вивезти автомобіль дружини міського голови за кордон (водій мав забезпечувати обслуговування мера винятково у межах виконання політиком посадових обов'язків). Це звинувачення підтримав суд й відсторонив посадовця на рік від виконання обов'язків. Версія, яка була озвучена мером й представлена у ЗМІ, стверджує наступне: дружина політика після початку вторгнення РФ виїхала за кордон на службовому автомобілі міської ради (перебуває у лізингу), улітку Атрошенку відмовили у виїзді за кордон на конференцію з відновлення України, його водій виїхав на машині дружини мера за кордон – і повернувся вже на службовому автомобілі міськради [2; 26; 31].

Сам Атрошенко пов'язує відсторонення з конфліктом з центральною владою, який розпочався з перших місцевих виборів, коли він відмовився від політичної діяльності у межах президентської партії «Слуга народу». Ситуацію він вбачає продовженням публічного конфлікту з тодішнім заступником голови Офісу президента Кирилом Тимошенко, який у якості владного спікера закликав міських голів, яких не випускали за кордон, *«зайнятися громадами»*, а *«для тих, для кого сигнал не зрозумілий, знайдуться інші шляхи, як допомогти громадам і містам. Без вас»*. Слід зауважити, що відсторонення Атрошенка від посади відбулося вже після того, як самого Тимошенка звільнили з ОП. Це може свідчити про те, що позиція неприйнятності поїздок міських голів за кордон під час війни є позицією не конкретного посадовця, а центральної влади загалом. Важливо зважити й на те, що під поїздками за кордон маються на увазі офіційні візити представників місцевого самоврядування на міжнародні заходи [12].

Ситуацію з відстороненням Атрошенка можна характеризувати у наступний спосіб: центральна влада продемонструвала здатність до того, що вона може й здатна до порушення наявного статус-кво та «знімати» міських голів, чие перебування на посаді не вбачає доцільним.

Надалі у Чернігові указом президента Володимира Зеленського було створено військову адміністрацію, а виконувачем обов'язків мера став секретар міської ради від «Удару» Олександр Ломако [24].

Вже у серпні 2023 року конфлікт центральної та місцевої влади мав продовження: у контек-

сті відповідальності за безпеку у місті в умовах війни. Російські війська завдали ракетного удару по центру міста, унаслідок цього загинуло семеро людей, 214 отримали поранення. Удар прийшовся по виставці військових безпілотників у міському драматичному театрі. Організаторка заходу волонтерка Марія Берлінська стверджувала, що проведення виставки було узгоджено з представниками військової адміністрації міста [16]. Натомість очільник МВА Дмитро Брижинський стверджував, що до органу не зверталися по дозвіл та не інформували про формат заходу [7]. Ця ситуація, була пов'язана з розподілом відповідальності між місцевою владою та представниками вертикалі центральної влади на місцях, а також стала складовою загального конфлікту локальних акторів Чернігова з центром. Уже в листопаді 2023 до в.о. міського голови Ломако прийшли з обшуками представники СБУ та Державного бюро розслідувань – політик стверджував, що це пов'язано з його критикою МВА та Брижинського безпосередньо. На думку Ломако, саме військова адміністрація та її голова намагаються уникнути відповідальності за серпневу трагедію [4; 28].

Позиція ж правоохоронних органів полягала у тому, що обшуки в Ломако не пов'язані з його дописами у соціальних мережах з критикою військової адміністрації, а натомість процесуальні дії пов'язані із виїздом за кордон: політик, за версією слідства, за оформленим до Німеччини від'їздом відвідав Францію, Нідерланди, Бельгію та Польщу [1; 4; 8; 28].

У відповідь Ломако зацентрував, що його візити до Німеччини та Франції були пов'язані з міжнародною діяльністю як виконувача обов'язки міського голови: місто Аахен у ФРН він відвідав для підписання угоди про партнерство між містами, таку ж угоду він підписав у французькому місті Реймс, там же він узяв участь у днях Чернігова, а також отримав Прапор Честі від Парламентської асамблеї Ради Європи у Страсбурзі [1; 4; 8; 28].

Фактично, політик здійснив функції виконувача обов'язки міського голови у межах горизонтальних зв'язків між містом та містами-побратимами, на рівні локальних територіальних одиниць, а не на національному рівні. Це може бути трактовано як деполітизована діяльність, так і політизована – в умовах конфлікту між локальним рівнем і центральною владою такі зв'язки із закордонними партнерами можуть виступати стримувальним фактором для центральної влади у подальшій динаміці конфлікту. Зв'язок з ПАРЄ можна розуміти як символічну політизовану діяльність. Водночас, сам факт обшуків може трактуватися як реакція на таку міжнародну діяльність локальних акторів як небажану: і на деполітизовану, і на політизовану.

Кейс конфлікту місцевої влади у Чернігові та центральної влади є прикладом динаміки

такого протистояння в умовах відсутності чітко розмежованих інституційних компетенцій між ними, а також є наслідком недостатнього ступеню модернізованості як системи загалом, так і конкретних інститутів. Слід зазначити, що конфлікт носить не персоніфікований характер, оскільки фіксується його продовження при зміні політиків (Атрошенко – Ломако, звільнення Тимошенка тощо). Водночас слід зафіксувати встановлення статусу-кво, який продовжується більше року: при конфліктності Ломако та військової адміністрації, органів державної влади загалом, він продовжує виконувати обов'язки міського голови. Подальшу динаміку можна буде прослідкувати у наступних конфліктних ситуаціях. Щодо взаємодії міської влади Чернігова з міжнародними партнерами, її можна характеризувати як деполітизовану, господарську (по лінії міст-побратимів), так і політизовану – по лінії ПАРЄ. Реакцію представників правоохоронних органів можна трактувати як те, що така діяльність є небажаною. Водночас, ситуація навколо розслідувань міжнародних візитів Ломако ще не закінчена.

Окремо у контексті міжнародних зв'язків локальних акторів в умовах протистояння з центральною владою слід звернутись до кейсу міського голови Одеси Геннадія Труханова. Політик є підозрюваним у справі Національного антикорупційного бюро щодо заводу «Краян»: правоохоронці стверджують, що будівлю придбали у власника за завищеною ціною, а посадовці міськради привласнили 92 млн грн бюджетних коштів. Окрім мера підозри отримали його заступник, голова постійної комісії з питань комунальної власності міськради, директор компанії «Девелопмент Еліт» та оцінювачка будівлі [5; 25].

Суди у цій справі виносили протилежні рішення. Одеський Малиновський районний суд виніс у 2020 році виправдальний вирок щодо підозрюваних: на його думку, умислу та змови щодо купівлі заводу між фігурантами не було. Натомість у 2021 році Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду у Києві скасувала це рішення, а ВАКС почав вести цю справу [5; 25]. У 2023 році суд постановив взяти Труханова під варту з альтернативою застави у 13 млн грн, проте вже наступного дня вся сума була погашена членом місцевої партії міського голови Одеси «Довіряй ділам». Крім цього Труханова пропонував взяти на поруки мер Києва Кличко. Загалом підтримку міськими головами один одного під час судових засідань можна характеризувати як певну тенденцію в формуванні професійної корпорації представників місцевого самоврядування з взаємопідтримкою в ситуаціях конфлікту локального рівня з центральним [5; 25].

До справи «Краяна» додаються й інші розслідування щодо заступників Труханова: зокрема, чинних на момент вчинення правопорушення першого

заступника мера, керівника апарату виконавчого комітету та заступницю міського голови підозрюють у створенні злочинної організації, котра за версією правоохоронців контролювала сферу забудови та розпоряджалася бюджетними коштами у межах злочинних дій [19]. Скерування справи «Краяна» з суду в Одесі до спеціалізованого суду у Києві можна трактувати як недовіру центральної влади до судової влади на місцях, враховуючи неформальні інститути, характерні для української специфіки (показовими є протилежність у рішеннях локального одеського суду та ВАКС), а також можна говорити про загальну тенденцію держави до централізації.

З боку центральної влади фіксується дистанціювання від Труханова у комунікаціях та іміджевій сфері. Так, під час візитів президента Зеленського до Одеси впродовж останніх двох років робочі зустрічі та засідання відбуваються по лінії обласної військової адміністрації та її голови Олега Кіпера без залучення міського голови. При цьому, засідання стосуються не тільки сектору безпеки та оборони (профільних питань ОВА), але й житлового господарства та проходження опалювального сезону. Можна підкреслити наявність нерозмежованості сфер компетенцій між місцевою владою та представниками вертикалі центральної влади на місцях. Також такий підхід можна характеризувати як публічне дистанціювання центральної влади від представника місцевої, враховуючи загальний імідж міського голови Одеси та статус підозрюваного у кримінальній справі [14; 15].

Зазначене дистанціювання може бути порушене у випадку надзвичайної ситуації, що потребує об'єднання зусиль міської влади та ОВА. Так, 29 березня 2024 року Кіпер та Труханов разом брали участь у комунікації щодо наслідків ракетного удару по Одесі, унаслідок якого загинуло шестеро людей, а 30 отримали поранення. Це може свідчити про пріоритизацію державної вертикалі між іміджем та розв'язанням проблем в умовах надзвичайних ситуацій [6].

Загалом, тенденція до дистанціювання державної влади від міської влади Одеси та акцент на комунікації з ОВА може свідчити про загальну тенденцію до централізації в обхід інститутів місцевого самоврядування. Водночас, порівнюючи ситуацію з Черніговом, слід зауважити, що конфлікт між міською владою Одеси та центральною владою відбувається іншими, більш поміркованими методами без порушення наявного статусу-кво.

Такий підхід може свідчити про небажання центральної влади поглиблювати конфлікт та руйнувати сталі управлінські структури місцевої влади в одному з найбільших обласних центрів України. Слід зауважити, що Труханов буває присутнім на офіційних заходах з урядовцями, зокрема, був на зустрічі з міністром закордонних справ Великої

Британії Девідом Камераном, на у якому також брав участь і голова українського МЗС Дмитро Кулеба [41].

У контексті міжнародних контактів міської влади Одеси слід зафіксувати, що мають місце як і деполітизована господарська діяльність, так і політизована. До першої категорії відносяться горизонтальні зв'язки Одеси з містами побратимами, профільними заходами тощо. Характеризуючи цю сферу як деполітизовану, слід зауважити, що в умовах конфлікту між центральною та місцевою владою, остання шукає шляхи до збереження ефективності завдяки міжнародній взаємодії. До цього відносяться проекти з отримання матеріальної допомоги, відновлення та інвестицій. Водночас, ефективність таких дій може бути оцінена винятково у перспективі [38; 39].

До політичної можна віднести взаємодію з «Європейською асоціацією місцевої демократії» – ALDA, представництво якої було відкрито в Одесі у 2023 році. Саме відкриття відбулося у взаємодії з українськими інститутами місцевого самоврядування та країн-членів ЄС задля «підтримки реконструкції та розвитку місцевих громад Одеського району», пояснив Труханов. У межах взаємодії також йдеться про залучення мешканців громад до процесу прийняття рішень, демократичних цінностей та створення механізмів довгострокового співробітництва для спільних проєктів. Останні аспекти якраз і дозволяють казати про політизованість такої взаємодії, проте вона полягає у площині локального рівня й вона не набуває більш серйозного вираження як політизована загальнонаціональна діяльність на міжнародній арені у контексті конфлікту між центральною та місцевою владою, як-от це відбувається у ситуації з такою діяльністю влади Києва [37; 42].

Указом президента в 2021 році зазначено що з офіційними заявами та коментарями щодо зовнішньої політики України та з ініціативами міжнародного характеру з боку держави можуть виступати лише президент, прем'єр-міністр та міністр закордонних справ [21], це безпосередньо стосувалось міжнародної діяльності українських акторів місцевого самоврядування. Репрезентацією політизованої діяльності акторів місцевого самоврядування на міжнародній арені є приклад міського голови Києва Кличка: зокрема, під час візитів до Німеччини восени 2023 року політик зустрічався з міністрами оборони та закордонних справ, президентом країни. У комунікації з боку мера столиці зазначалося, що під час таких заходів обговорювалося загалом надання Україні допомоги, у тому числі й військової, що не належить до сфери компетенції очільника Києва, і прерогатива якої належить до 4-х посад, визначених указом президента. Серед іншого у межах міжнародної діяльності мера Києва є й обговорення передумов для миру, за який

бореться Україна, що також належить до сфери компетенції центральної влади. Слід зазначити, що хоча таку діяльність і можна трактувати як лобізм або адвокацію України на міжнародній арені в умовах повномасштабної агресії РФ, проте, по-перше, така діяльність не унормована в Україні, по-друге, вона здійснюється актором місцевого самоврядування. Також, хоча Кличко і обіймає посаду голови Київської міської державної адміністрації, включеної у загальну вертикаль центральної влади, проте паралельно із нею було створено міську військову адміністрацію столиці, яка, за версією КМДА, перебрала в останньої більшість функціоналу. До цього ж додається і загальна проблема нерозмежованості компетенцій між місцевою та центральною владою, а у випадку Києва – відсутності розмежування між міською владою й КМДА з одного боку – та КМВА з іншого [11; 32; 33; 35].

Така політизована міжнародна діяльність мера Києва є тим, що відрізняє її від діяльності інших лідерів місцевого самоврядування – фактично йдеться про вихід у такий спосіб політика з локального рівня на загальнонаціональний. Водночас мером столиці ведуться і деполітизовані господарські контакти міської влади з партнерами [11; 32; 33; 35].

Одним з маркерів пролонгації конфлікту між центральною владою та місцевою владою Києва та його політизації на міжнародній арені можна назвати інтерв'ю голови столиці німецькому виданні *Der Spiegel* восени 2023 року, у якому політик сказав, що Україна рухається до авторитаризму. Кличко заявив, що в Україні залишився винятково один незалежний інститут – місцеве самоврядування, проте на нього чиниться «*величезний тиск*», й провів паралелі з авторитарним режимом РФ. На думку міського голови, в один момент Україна перестане відрізнятися від Росії, де «*все залежить від примхи однієї людини*». Окрім конкретно питань місцевого самоврядування, політик стверджував, що демократія в Україні знаходиться під «*серйозною загрозою*», проте встановити в країні авторитаризм, на його думку, неможливо через суспільні настрої українців. Акцент на демократії в Україні загалом може свідчити про бажання Кличка бути включеним до загальнонаціонального політичного контексту. Окремо міський голова Києва заявив, що мери відіграли ключову роль в обороні своїх міст у перші місяці російського повномасштабного вторгнення. Водночас, політик стверджував, що в Офісі президента вважають міських голів «*атавізмом*», які становлять перешкоду до централізації системи управління. До того ж Кличко підтвердив, що не має прямого контакту з президентом з початку повномасштабного вторгнення РФ [34; 36]. Публічно з боку центральної влади на таку заяву відреагував лише Міністр оборони Рустем Умеров, який розцінив її

як «*старт політичного сезону*». Це може бути свідченням того, що владна команда обрала стратегію не дискутувати із заявами Кличка, а очільник оборонного відомства у цьому випадку є непрофільним спікером, і його відповідь може не бути частиною продуманої комунікативної стратегії [40].

Слід зауважити, що заява Кличка була зроблена в іноземному медіа та була зорієнтована на аудиторію з країн-партнерів України – як виборців, так і політичних акторів, що залежать від суспільної думки у своїх країнах.

Така заява може бути свідченням того, що мер Києва шукає додаткові способи власної легітимації в умовах конфлікту з центральною владою, задля чого застосовує як зв'язки з посадовцями країн-партнерів, так і їхні медіа, аби сформувати відповідний інформаційний порядок денний для здійснення певного впливу на центральну владу у їхньому протистоянні. До причин, чому Кличко вдається до такого типу політизованої взаємодії, може відноситися його статус як очільника столиці, наявний у нього відповідний ресурс та особистісні зв'язки з закордонними акторами. Слід зважити й на те, що в умовах до кінця модернізованої політичної системи, формалізованих інститутів центральної та місцевої влади з розмежуванням їхніх компетенцій, ситуація з втратою зв'язку між міським головою столиці (одночасно й очільником КМДА) та президентом і його Офісом могло б не відбутися, а отже й конфлікт можна було б розв'язати із залученням внутрішньополітичних засобів комунікації без застосування важелів впливу ззовні.

До цього ж додаються і наслідки повномасштабної агресії РФ, через яку Україна потребує міжнародної підтримки у політичній, фінансовій та військовій сфері, а також додається і процес європейської інтеграції. Своєю чергою це відкриває для місцевих акторів можливості для діяльності на міжнародній арені в умовах конфлікту з центральною владою – і створює необхідність для останньої зважати на таку діяльність й дотримуватися статусу-кво у взаємодії з місцевою владою задля збереження стосунків з партнерами.

Результати. Унаслідок проведеного аналізу кейсів акторів місцевого самоврядування Чернігова, Одеси та Києва було виокремлено два варіанти поведінки локальних суб'єктів у роботі на міжнародній арені: деполітизований (господарський) та політизований. Обидва варіанти можуть нести як функціональний характер, так і бути засобом раціоналізації та легітимації місцевої влади в умовах конфлікту з центральною. Окремим випадком є зовнішньополітична діяльність міського голови Києва, де політизована діяльність може трактуватися як спосіб залучення очільника столиці до загальнонаціонального контексту. З цього слідує відповідний контакт з представниками центральної влади країн-партнерів з питань, які належать

до компетенції української центральної влади. Динаміка визначених варіантів поведінки може спостерігатися у подальшій діяльності локальних акторів трьох міст. Задля виокремлення інших варіантів відповідної поведінки представників місцевого самоврядування коло досліджуваних міст може бути розширене.

Висновки. Міжнародну діяльність українських акторів місцевого самоврядування можна схарактеризувати як такі, що несуть функціональний характер, так і такі, які виконують завдання з раціоналізації та легітимації локальних політиків в умовах конфлікту з центральною владою.

У цьому контексті можна виділити два типи такої міжнародної діяльності: деполітизована господарська горизонтальна взаємодія української місцевої влади з містами побратимами, а також політизовані зв'язки з профільними міжнародними організаціями та політиками державного масштабу з країн-партнерів, зв'язки з закордонними ЗМІ у контексті протистояння з центральною владою.

Деполітизована та політизована взаємодії можуть використовуватися як задля легітимації та раціоналізації місцевої влади задля збереження статусу-кво у конфлікті з центральною (Одеса й Чернігів), так і для виходу на загальнонаціональний рівень актору місцевого самоврядування (Київ).

Такі аспекти діяльності акторів місцевого самоврядування можна схарактеризувати як наслідок глобалізації та постмодерну, за якого колишні ієрархії територіально-політичних одиниць руйнуються – і як наслідок постає можливість до горизонтальної взаємодії локалітетів, а також взаємодії на кшталт очільник столиці – політичне керівництво іншої країни (на відміну від минулої ієрархії, в якій контакт міг бути винятково на рівні центральної влади обох країн, що й обстоюється вищезгаданим указом президента Зеленського).

Окремо слід зауважити, що така взаємодія може свідчити й про втрату комунікації всередині країни між центральною та місцевою владою унаслідок загального рівня модернізованості та формалізованості інститутів та системи влади загалом. Відповідно, місцева влада шукає способи впливу на центральну завдяки міжнародним партнерам, важливість допомоги яких збільшилася через російську агресію проти України. Також місцеве самоврядування та його розвиток залишається важливим аспектом в умовах продовження процесу європейської інтеграції України.

Слід зважити й на наступні чинники: владна структура на місцях, ресурс акторів місцевого самоврядування, їх легітимність, неформальні чинники, готовність до ескалації конфлікту з боку центральної або місцевої влади.

ЛІТЕРАТУРА:

1. «ДБРівці прийшли з обшуками за те, що привіз з Європи прапор честі ПАРЕ місту-герою Чернігову». *0462.ua*. 2023. URL: <https://www.0462.ua/news/3681131/dbrivci-prijšli-z-obsukami-za-te-so-priviz-z-evropi-prapor-cesti-pare-mistu-gerou-chnigovu> (дата звернення: 30.04.2024).
2. «Це рішення проти всієї України». *ZAXID.net*. 2023. URL: https://zaxid.net/za_shho_sudyat_mera_chnigova_n1557062 (дата звернення: 30.04.2024).
3. Аналітичний звіт за підсумками опитування «Війна, мир, перемога, майбутнє». *Опора*. 2023. URL: <https://www.oporaua.org/viyna/analitichnii-zvit-za-pidsumkami-opituvannia-viina-mir-peremoga-maibutnie-24828> (дата звернення: 30.04.2024).
4. У в.о. мера Чернігова проводять обшуки. *Українська правда*. 2023. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/vo-mera-chnihova-lomako-zaiavyvshcho-do-noho-pryishlo-z-obshukamy-dbr> (дата звернення: 30.04.2024).
5. Вийшов із СІЗО: за міського голову Одеси Труханова внесли заставу. *Суспільне*. 2023. URL: <https://suspihne.media/467288-zalisaetsa-u-sizo-datu-rozgladu-skargi-truhanova-viznacat-nastupnogo-tizna/> (дата звернення: 30.04.2024).
6. Внаслідок ракетного удару по Одесі є загиблі та постраждали. Фото. Відео. *Одеська міська рада*. 2024. URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/237613> (дата звернення: 30.04.2024).
7. ДБР проводить обшуки у в.о. мера Чернігова щодо незаконного виїзду за кордон. *Еспресо*. 2023. URL: <https://espreso.tv/vo-mera-chnigova-zayavivshcho-dbr-priyshli-do-nogo-z-obshukom> (дата звернення: 30.04.2024).
8. ДБР проводить обшук у квартирі в.о. мера Чернігова (оновлено). *LB.ua*. 2023. URL: https://lb.ua/society/2023/10/26/581270_dbr_provodit_obshuk_kvartiri_vo.html (дата звернення: 30.04.2024).
9. Демчишак Р. *Наукові підходи до розуміння сутності поняття «політичний інститут»*. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2015. Вип. 27. С. 9 – 14.
10. Загальнонаціональне опитування #24 Настрої та економічне становище населення. *Рейтинг*. 2023. URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_1000_ua_moods_job_xxiv_092023.pdf (дата звернення: 30.04.2024).
11. Кличко обговорив із главою МЗС Німеччини надання Україні спецтехніки для Держприкордонслужби. *Інтерфакс-Україна*. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/934334.html> (дата звернення: 30.04.2024).
12. Мер Чернігова Атрошенко втратив посаду на рік. Як і чому це сталося. *BBC*. 2023. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-64455878> (дата звернення: 30.04.2024).
13. *Міське самоврядування в Україні: історія, сучасність, перспективи*. К. : Атіка, 2002. 206 с.
14. На Одещині Володимир Зеленський провів нараду щодо ситуації в регіоні. *Президент України*. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/news/na-odeshini-volodimir-zelenskij-proviv-naradu-shodo-situaciy-86333> (дата звернення: 30.04.2024).

15. На Одещині Президент України зустрівся з командуванням ОСУВ «Одеса», ВМС та ПвК «Південь». *Президент України*. 2023. URL: <https://www.president.gov.ua/news/na-odeshini-prezident-ukrayini-zustrivsyia-z-komanduvanniam-o-87321> (дата звернення: 30.04.2024).

16. Виставка дронів, яка проходила у Чернігові, була погоджена з місцевою владою – організатори. *Укрінформ*. 2023. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3750415-vistavka-droniv-aka-prohodila-u-chernigovi-bula-pogodzena-z-miscevou-vladou-organizatori.html> (дата звернення: 30.04.2024).

17. Організаційно-економічні та правові механізми забезпечення сталого розвитку територіальної громади: монографія / кол. авт.; за заг. ред. П. І. Шевчука, І. Р. Залуцького. – Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2009.

18. Привласнення простору: організація взаємодії в складних політичних системах : монографія / Ю. В. Узун. Одеса : Фенікс, 2021. 378 с.

19. Перший заступник і заступниця міського голови Одеси та керівник апарату отримали підозри. *LB.ua*. 2023. https://lb.ua/society/2022/12/09/538607_pershiy_zastupnik_i_zastupnitsya.html (дата звернення: 30.04.2024).

20. Пильгун Н. В., Количева Ю. О. Фактори впливу на соціально-політичну нестабільність в Україні. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2014. Вип. 64. С. 33-41.

21. Питання координації зовнішньополітичної діяльності держави Указ президента України №671/2021. *Президент України*. 2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6712021-41005> (дата звернення: 30.04.2024).

22. Політологія: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За ред. Хоми Н. [В. Денисенко, О. Сорба, Л. Угрин та ін.]. Львів : «Новий Світ 2000», 2014. 779 с.

23. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

24. Про утворення військової адміністрації Указ президента України №69/2023. *Президент України*. 2023. URL: https://www.president.gov.ua/documents/692023-45769?fbclid=IwAR3R_5Yfef-dg_pEP74gzQ_MvuFHk7rn-VQarNQ-xFF-YuNUdqwXklFhh7k (дата звернення: 30.04.2024).

25. Справа Труханова (Краян). *Національне антикорупційне бюро*. 2023.: <https://rgk-nabu.org/uk/courts/monitoring-sudiv/sprava-trukhanova-kraayan> (дата звернення: 30.04.2024).

26. Суд виніс рішення за протоколом НАЗК у справі мера Чернігова: штраф та позбавлення права обіймати державні посади. *НАЗК*. 2023. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/sud-vynis-rishennya-za-protokolom-nazk-u-spravi-mera-chernigova-shtraf-ta-pozbavlennya-prava-obijmaty-derzhavni-posady/?fbclid=IwAR37PNTnChIS2Y-j6M9xTmM5ppdAGZIDvtUNGZxENKSEhd6HnYWfAluqCHw> (дата звернення: 30.04.2024).

27. Територіальний розвиток та регіональна політика в Україні: актуальні проблеми, ризики та перспективи адміністративно-фінансової децентралізації / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень

імені М. І. Долишнього НАН України»; наук. редактор В.С. Кравців. – Львів, 2017. 120 с.

28. У СБУ прокоментували обшуки в.о. мера Чернігова. Говорять, що все в рамках закону. *LIGA.net*. 2023. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/v-sbu-prokomentirovali-obyski-u-io-mera-chernigova-govoryat-cto-vse-v-ramkah-zakona> (дата звернення: 30.04.2024).

29. Фісун А. Демократія, неопатримоніалізм та глобальні трансформації / А. А. Фісун. Харків: Костанта, 2006. 352 с.

30. Хріпливець Д. Є. Теоретичні засади моделей місцевого самоврядування Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання. 2010. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Duur_2010_9_14.pdf (дата звернення: 30.04.2024).

31. Шість головних запитань з приводу рішення суду про відсторонення Атрошенка від посади. *Суспільне*. 2022. URL: <https://susplne.media/chernihiv/334666-sist-golovnih-zapitan-z-privodu-risenna-sudu-pro-vidstonenna-atrosenka-vid-posadi> (дата звернення: 30.04.2024).

32. «Taurus»-Entscheidung in ein bis zwei Wochen?. *Tagesschau*. 2023. URL: <https://www.tagesschau.de/inland/taurus-debatte-102.html> (дата звернення: 30.04.2024).

33. Berlin schließt Partnerschaft mit Kiew. *Deutsche Welle*. 2023. URL: <https://www.dw.com/de/berlin-schließt-partnerschaft-mit-kiew/a-66816348> (дата звернення: 30.04.2024).

34. Die Ukraine im zweiten Kriegswinter. *Der Spiegel*. 2023. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukraine-im-kriegswinter-kaempfen-und-leben-a-fa0ee2a7-e267-4d0e-9a1e-84e5af901419> (дата звернення: 30.04.2024).

35. German-Ukrainian Municipal Partnerships Conference. *Engagement Global*. 2023. URL: <https://skew.engagement-global.de/german-ukrainian-municipal-partnerships-conference-2023.html> (дата звернення: 30.04.2024).

36. Klitschko says Ukraine is turning authoritarian as conflict with Zelensky persists. *Kyiv Independent*. 2023. URL: <https://kyivindependent.com/klitschko-says-ukraine-is-turning-authoritarian-as-conflict-with-president-persists/> (дата звернення: 30.04.2024).

37. Opening Local Democracy Agency Odesa. *ALDA*. 2023. URL: <https://www.alda-europe.eu/events/opening-local-democracy-agency-odesa-2/> (дата звернення: 30.04.2024).

38. Solidarität mit der Ukraine und unserer Partnerstadt Odessa. *Stadt Regensburg*. 2023. URL: <https://www.regensburg.de/rathaus/partnerstaedte/odessa/solidaritaet-mit-der-ukraine> (дата звернення: 30.04.2024).

39. Stefano Boeri e Alessandro Giuli visitano Odessa. *The Plan*. 2023. URL: https://www.theplan.it/whats_on/boeri-e-giuli-in-visita-a-odessa (дата звернення: 30.04.2024).

40. Ukrainian defense minister: Civilized world should be 'embarrassed' if this happens. *Fox News*. 2023. URL: <https://www.foxnews.com/video/6342426831112> (дата звернення: 30.04.2024).

41. UK's New Top Diplomat Cameron Visits Ukrainian Port City of Odesa. *Voice of America*. 2023. URL: <https://www.voanews.com/a/david-cameron-visits-ukrainian-port-city-of-odesa/7358082.html> (дата звернення: 30.04.2024).

42. What is ALDA. *ALDA*. 2023. URL: <https://www.alda-europe.eu/about-us/> (дата звернення: 30.04.2024).

REFERENCES:

1. Ponomarenko, D. (2023) DBRivtsi pryshly z obshukamy za te, shcho pryviz z Yevropy prapor chesti PARle mistu-heroiu Chernihovu [SBI were searched for the fact that they brought the flag of honor to PACE from Europe to the hero city of Chernihiv]. *0462.ua*. URL: <https://www.0462.ua/news/3681131/dbrivci-prijsli-z-obshukami-za-te-so-priviz-z-evropi-prapor-cesti-pare-mistu-gerou-chernigovu> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

2. Eismunt, V. (2023) Tse rishennia proty vsiiei Ukrainy [This decision is against the whole Ukraine]. *ZAXID.net*. URL: https://zaxid.net/za_shho_sudyat_mera_chernigova_n1557062 (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

3. Analitichnyi zvit za pidsumkamy opytuvannia «Viina, myr, peremoha, maibutnie» [Analytical report based on the results of the survey «War, peace, victory, future»]. *Opora*. URL: <https://www.oporua.org/viyana/analitichnii-zvit-za-pidsumkami-opituvannia-viina-mir-peremoga-maibutnie-24828> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

4. Mazurenko, A, Romanenko, V. (2023) U v.o. mera Chernihova provodiat obshuky [The acting mayor of Chernihiv is being searched]. *Ukrainska pravda*. URL: <https://www.ppravda.com.ua/news/2023/10/26/7425772/> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

5. Kushnir, M. (2023) Vyshov iz SIZO: za miskoho holovu Odesy Trukhanova vnesly zastavu [Released from the pre-trial detention center: bail was posted for the mayor of Odesa Trukhanov]. *Suspilne*. URL: <https://suspilne.media/467288-zalisaetsa-u-sizo-datu-rozgladu-skargi-truhanova-viznacat-nastupnogo-tizna> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

6. Vnaslidok raketnoho udaru po Odesi ye zahybli ta postrazhdali. Foto. Video [As a result of the rocket attack on Odesa, there are dead and injured. Photo. Video]. *Odeska miska rada*. URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/237613> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

7. DBR provodyt obshuky u v.o. mera Chernihova shchodo nezakonnoho vyizdu za kordon [The SBI conducts searches in the acting mayor of Chernihiv regarding illegal entry abroad]. *Espresso*. URL: <https://espresso.tv/vo-mera-chernigova-zayaviv-shcho-dbr-priyshli-donogo-z-obshukom> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

8. Hamalii, I. (2023) DBR provodyt obshuk u kvartiri v.o. mera Chernihova [The SBI conducts a search in the apartment of acting mayor of Chernigov]. *LB.ua*. URL: https://lb.ua/society/2023/10/26/581270_dbr_provodit_obshuk_kvartiri_vo.html (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

9. Demchyshak R. (2015) Naukovi pidkhody do rozuminnia sutnosti poniattia «politychni instytut» [Sci-

entific approaches to understanding the essence of the concept of «political institution»] / *Ukrainska natsionalna ideia: realii ta perspektyvy rozvytku*. Vyp. 27. S. 9 – 14. [in Ukrainian].

10. Zahalnonatsionalne opytuvannia #24 Nastroi ta ekonomichne stanovyshe naseleennia [National survey #24 Moods and economic situation of the population]. *Reitynh*. URL: https://ratinggroup.ua/files/ratinggroup/reg_files/rg_1000_ua_moods_job_xxiv_092023.pdf (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

11. Klychko obhovoryv iz hlavoiu MZS Nimechchyny nadannia Ukraini spetstekhniki dlia Derzhprykordon-sluzhby [Klitschko discussed with the German Foreign Minister the provision of special equipment for the State Border Service to Ukraine]. *Interfaks-Ukraina*. URL: <https://interfax.com.ua/news/general/934334.html> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

12. Mer Chernihova Atroshenko vtratyv posadu na rik. Yak i chomu tse stalosia [Mayor of Chernihiv Atroshenko lost his post for a year. How and why it happened]. *BBC*. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-64455878> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

13. Miske samovriaduvannia v Ukraini: istoriia, suchasnist, perspektyvy [Urban self-government in Ukraine: history, modernity, prospects]. K. : Atika, 2002. 206 s. [in Ukrainian].

14. Na Odeshchyni Volodymyr Zelenskyi proviv naradu shchodo sytuatsii v rehioni [In Odesa, Volodymyr Zelenskyi held a meeting on the situation in the region]. *Prezydent Ukrainy*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/na-odeshchini-volodimir-zelenskij-proviv-naradu-shchodo-situaciy-86333> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

15. Na Odeshchyni Prezydent Ukrainy zustrivsia z komanduvanniam OSUV «Odesa», VMS ta Pvk «Pivden» [In Odesa, the President of Ukraine met with the command of the Odesa Air Force Base, the Navy and the Pivden Air Force Base]. *Prezydent Ukrainy*. URL: <https://www.president.gov.ua/news/na-odeshchini-prezident-ukrayini-zustrivsia-z-komanduvanniam-osuv-87321> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

16. Vystavka droniv, yaka prokhodyla u Chernihovi, bula pohodzhena z mistsevoiu vladoiu – orhanizatory [The drone exhibition, which took place in Chernihiv, was agreed with the local authorities – the organizers]. *Ukrinform*. 2023. URL: <https://news.liga.net/ua/politics/news/organizator-vystavki-dronov-v-chernigove-informatsiya-o-meste-ne-byla-v-otkrytom-dostupe> (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

17. Shevchuk, P, Zalutskiy, I. (2009) Orhanizatsiino-ekonomichni ta pravovi mekhanizmy zabezpechennia staloho rozvytku terytorialnoi hromady: monohrafiia [Organizational, economic and legal mechanisms for ensuring the sustainable development of the territorial community: monograph], *Lviv: LRIDU NADU* [in Ukrainian].

18. Uzyn Yu. (2021) Ppyvlasnennia prostory: ophanizatsiia vzaiemodii v skladnykh politychnykh systemakh: monohpafiia [Appropriation of space: the adoption of interaction in complex political systems: monogamy], *Odesa: Feniks*. 378 s [in Ukrainian].

19. Perun, V. (2022) Pershyi zastupnyk i zastupnytsia miskoho holovy Odesy ta kerivnyk aparatu otrymaly

pidozry [The first deputy and deputy mayor of Odesa and the chief of staff received suspicions]. *LB.ua*. https://lb.ua/society/2022/12/09/538607_pershiy_zastupnik_i_zastupnitsya.html (date of access: 30.04.2024) [in Ukrainian].

20. Pylhun N. V., Kolycheva Yu. O. (2014) Faktory vplyvu na sotsialno-politychnu nestabilnist v Ukraini [Factors influencing socio-political instability in Ukraine]. *Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky*. Vyp. 64. S. 33-41 [in Ukrainian].

21. Pytannia koordynatsii zovnishnopolitychnoi diialnosti derzhavy Ukaz prezydenta Ukrainy #671/2021 [The issue of coordination of foreign policy activities of the state Decree of the President of Ukraine #671/2021]. *Prezydent Ukrainy*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6712021-41005> (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

22. Khoma N. M. (2014) Politolohiia: navchalnyi entsyklopedychnyi slovnyk dovidnyk dla studentiv VNZ I-IVrivniv akredytatsii [Political science: an educational encyclopedic dictionary, a guide for students of universities of the 1st and 2nd levels of accreditation], *Lviv : «Novyi Svit 2000»*. 779 s. [in Ukrainian].

23. Blikhar, V. (2018) Politolohiia: navchalno-metodychnyi posibnyk (u skhemakh i tablytsiakh) [Political science: educational and methodological guide (in charts and tables)], *Lviv: PP «Ara»*. 540 s. [in Ukrainian].

24. Pro utvorennia viiskovoi administratsii Ukaz prezydenta Ukrainy #69/2023 [Decree of the President of Ukraine #shya/2023 on the formation of the age administration]. *Prezydent Ukrainy*. URL: https://www.president.gov.ua/documents/692023-45769?fbclid=IwAR3R_5Yfef-dg_pEP74gzQ_MvuFHK7rn-VQarNQ-xFF-YyNUdqwXkIFhh7k (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

25. Sprava Trukhanova (Kraian) [The case of Trukhanov (Krayan)]. *Natsionalne antykoruptsiine biuro*. URL: <https://rgk-nabu.org/uk/courts/monitoring-sudiv/sprava-trukhanova-kraian> (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

26. Sud vynysh rishennia za protokolom NAZK u spravi mera Chernihova: shtraf ta pozbavlennia prava obiiamaty derzhavni posady [The court issued a decision based on the protocol of the NACP in the case of the mayor of Chernigov: a fine and deprivation of the right to hold public office]. *NAZK*. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/sud-vynis-rishennya-za-protokolom-nazk-u-spravi-mera-chernigova-shtraf-ta-pozbavlennya-prava-obiiamaty-derzhavni-posady/?fbclid=IwAR37PNTnChiS2Y-j6M9xTmM5ppdAGZIDvtUNGZxENKSEhd6HnYWfAlYqCHw> (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

27. Kravtsiv, V. (2017) Terytorialnyi rozvytok ta rehionalna polityka v Ukraini: aktualni problemy, ryzyky ta perspektyvy administratyvno-finansovoi detsentralizatsii [Territorial development and regional policy in Ukraine: current problems, risks and prospects of administrative and financial decentralization], *NAN Ukrainy. DU «Instytut rehionalnykh doslidzhen imeni M. I. Dolishnoho NAN Ukrainy*, 120 s. [in Ukrainian].

28. Hrynychenko, D, Smyrnov, Y. (2023) U SBU pro-komentuvaly obshuky v.o. mera Chernihova. Hovoriat, shcho vse v ramkakh zakonu [The SCU commented on the searches of acting mayor of Chernigov. They say that everything is within the law]. *LIGA.net*. 2023. URL: [https://news.liga.net/ua/politics/news/v-sbu-prokommentirovali-](https://news.liga.net/ua/politics/news/v-sbu-prokommentirovali-obyski-u-io-mera-chernigova-govoryat-cho-vse-v-ramkakh-zakona)

obyski-u-io-mera-chernigova-govoryat-cho-vse-v-ramkakh-zakona (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

29. Fisun A. (2006) Demokratsiia, neopatrimonializm ta hlobalni transformatsii [Democracy, neopatrimonialism and global transformations], *Kharkiv: Kostanta*, 352 s. [in Ukrainian].

30. Khriplyvets D. Ye. (2010) Teoretychni zasady modelei mistsevoho samovriaduvannia Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok [Theoretical foundations of models of local self-governance Public administration: improvement and development]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Duur_2010_9_14.pdf (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

31. Shist holovnykh zapytan z pryvodu rishennia sudu pro vidstoronennia Atroshenka vid posady [Six main questions regarding the court's decision to remove Atroshenko from office]. *Suspilne*. 2022. URL: <https://suspilne.media/chernihiv/334666-sist-golovnih-zapitan-z-privodurisen-na-sudu-pro-vidstoronenna-atrosenka-vid-posady> (date of application: 30.04.2024) [in Ukrainian].

32. "Taurus"-Entscheidung in ein bis zwei Wochen? ["Taurus" decision in one to two weeks?] *Tagesschau*. URL: <https://www.tagesschau.de/inland/taurus-debatte-102.html> (date of application: 30.04.2024) [in German].

33. Berlin schließt Partnerschaft mit Kiew [Berlin enters into partnership with Kyiv]. *Deutsche Welle*. URL: <https://www.dw.com/de/berlin-schließt-partnerschaft-mit-kiew/a-66816348> (date of application: 30.04.2024) [in German].

34. Die Ukraine im zweiten Kriegswinter [Ukraine in the second winter of war]. *Der Spiegel*. URL: <https://www.spiegel.de/ausland/ukraine-im-kriegswinter-kaempfen-und-leben-a-fa0ee2a7-e267-4d0e-9a1e-84e5af901419> (date of application: 30.04.2024) [in German].

35. German-Ukrainian Municipal Partnerships Conference. *Engagement Global*. URL: <https://skew.engagement-global.de/german-ukrainian-municipal-partnerships-conference-2023.html> (date of application: 30.04.2024) [in English].

36. Klitschko says Ukraine is turning authoritarian as conflict with Zelensky persists. *Kyiv Independent*. URL: <https://kyivindependent.com/klitschko-says-ukraine-is-turning-authoritarian-as-conflict-with-president-persists/> (date of application: 30.04.2024) [in English].

37. Opening Local Democracy Agency Odesa. *ALDA*. URL: <https://www.alda-europe.eu/events/opening-local-democracy-agency-odesa-2/> (date of application: 30.04.2024) [in English].

38. Solidarität mit der Ukraine und unserer Partnerstadt Odessa [Solidarity with Ukraine and our twin city Odessa]. *Stadt Regensburg*. URL: <https://www.regensburg.de/rathaus/partnerstaedte/odessa/solidaritaet-mit-der-ukraine> (date of application: 30.04.2024) [in German].

39. Stefano Boeri e Alessandro Giuli visitano Odessa [Stefano Boeri and Alessandro Giuli visit Odessa]. *The Plan*. URL: https://www.theplan.it/whats_on/boeri-e-giuli-in-visita-a-odessa (date of application: 30.04.2024) [in Italian].

40. Ukrainian defense minister: Civilized world should be embarrassed if this happens. *Fox News*. URL: <https://www.foxnews.com/video/6342426831112> (date of application: 30.04.2024).

41. UK's New Top Diplomat Cameron Visits Ukrainian Port City of Odesa. *Voice of America*. URL: : <https://>

www.voanews.com/a/david-cameron-visits-ukrainian-port-city-of-odesa/7358082.html (date of application: 30.04.2024).

42. What is ALDA. ALDA. URL: <https://www.alda-europe.eu/about-us/> (date of application: 30.04.2024).

Variability of the interaction of Ukrainian local government actors with international partners

Dzheripa Artem Oleksandrovych

Postgraduate Student at the Department of Political Science
Odesa I. I. Mechnykov National University
Dvoryanska str., 2, Odesa, Ukraine
ORCID: 0009-0007-8626-3643

The problem of the interaction of Ukrainian actors of local self-government with international partners is relevant in the situation of the existing conflict between local and central authorities in the context of the process of institutions' modernization and construction in Ukraine. The general meaning of the problem fits into the trends of globalization and the postmodern "turn" in the perception of territorial and political units with de-hierarchization and the transfer of focus from national states to the local level. In the Ukrainian specifics, the conflict is actualized in the conditions of the consequences of Russian aggression and the necessary aid from partners, reforms and the process of European integration. In addition, take place problematic aspects of modernization and development of central and local government institutions and the political system in general. Accordingly, the option of interaction of local authorities with international partners is updated, both in conflict with the central authorities and in taking into account the existing needs in the functioning of localities. The purpose of the article is to establish options of the local government actors' behavior in foreign policy activities in the context of their conflict with the central government. Due to this, were selected the mayors of Chernihiv, Odesa and Kyiv and the situations that represent their conflict with the central government and interaction with international partners in this context. The main methods for realizing the purpose of the article are case study and content analysis about the activities of central and local government actors. Also used are the concepts of local self-government, political system, institution, and central government, and the basic categories of institutional and neo-institutional. According to the results of the study, the depoliticized (economic) and politicized activities of local Ukrainian actors were distinguished due to their interaction with international partners. Both the politicized and the depoliticized version of interaction can be used for a functional purpose (receiving assistance) and as an instrument of local authorities' rationalization and legitimization in a situation of conflict with the central one. Separate attention should be given to the Kyiv mayor's foreign policy activities. In this case, politicized activities can be considered as way to involve the mayor in the national context – accordingly, the interaction takes place with representatives of the central government of partner countries due to the competencies that belong to the area of activity of the Ukrainian central government.

Key words: local government, central government, international partners, conflict, resource, political process.